

2024

SANSKRIT — MDC

Paper : CC-1

(General Grammar and Metre)

Full Marks : 75

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

Unit – 1

1. अधोलिखितेषु यथेच्छं पञ्च शब्दरूपाणि संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च लिख्यन्ताम्। 1×5
(निम्नलिखित ये-कोनो पाँचट्रिं शब्दरूप संस्कृतभाषाय ओ देवनागरी लिपिते लेखो।)
(a) पितृ + द्वितीया - बहुवचनम्
(b) नदी + तृतीया - एकवचनम्
(c) नर + तृतीया - एकवचनम्
(d) लता + तृतीया - एकवचनम्
(e) इदम् + द्वितीया - बहुवचनम्
(f) पयस् + प्रथमा - द्विवचनम्
(g) पञ्चन् + सप्तमी - बहुवचनम्
2. अधोलिखितेषु यथेच्छं पञ्च धातुरूपाणि संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च लिख्यन्ताम्। 1×5
(निम्नलिखित ये-कोनो पाँचट्रिं धातुरूप संस्कृतभाषाय ओ देवनागरी लिपिते लेखो।)
(a) √स्था + लट् - प्रथमपुरुषे बहुवचनम्।
(b) √दा + लोट् - मध्यमपुरुषे एकवचनम्।
(c) √भू + लट् - उत्तमपुरुषे बहुवचनम्।
(d) √पट् + विधिलिङ् - प्रथमपुरुषे बहुवचनम्।
(e) √दृश् + लृट् - मध्यमपुरुषे एकवचनम्।
(f) √गम् + लृट् - प्रथमपुरुषे बहुवचनम्।
(g) √सेत् + लोट् - उत्तमपुरुषे एकवचनम्।

Please Turn Over

3. निम्नप्रदत्तेषु यथामति पञ्चमिः अव्ययपदैः वाक्यानि विरचयतु (संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च)। 2×5
 (निम्नलिखित ये-कोनो पाँचटि अव्यययोगे वाक्यगठन करो संस्कृतभाषाय एवं देवनागरी लिपिते।)
- (a) उपरि
  - (b) विना
  - (c) श्वः
  - (d) एव
  - (e) अलम्
  - (f) तदा
  - (g) अचिरम्
4. अघोरेखाङ्गितेषु केषाञ्चित् पञ्चानां पदानां कारक-विभक्तिप्रयोगः सकारणं निर्णयः। 2×5
 (नीचेर रेखाक्रित ये-कोनो पाँचटि पदेर कारक ओ विभक्ति कारण उल्लेखपूर्वक निर्णय करो।)
- (a) ग्रामं गच्छन् तुणं स्पृशति।
  - (b) नवीनः नेत्रेण काणः अस्ति।
  - (c) माता पुत्राय क्रुप्यति।
  - (d) रक्षकः चौरात् त्रायते।
  - (e) सूर्य अस्तं गते विहगाः नीडमागताः।
  - (f) वृक्षात् पत्रं पतति।
  - (g) कस्य हेतोः तत्र गच्छसि?
5. अघोलिखितेषु यथेच्छं पञ्चानां विग्रहवाक्यमुल्लिख्य समासनाम च लिख्यताम्। 2×5
 (निम्नलिखित ये-कोनो पाँचटि व्यासवाक्यसह समासेर नाम लेखो।)
- (a) नीलोत्पलम्
  - (b) पीताम्बरः
  - (c) मातापितरौ
  - (d) अष्टाध्यायी
  - (e) दुर्भिक्षम्
  - (f) रोगमुक्तः
  - (g) महाराजः

6. (a) अधोलिखितेषु यथेच्छं पञ्चानां सन्धिः कार्यः।

1×5

(निम्नलिखित ये-कोनो पाँचट्रिर सन्धि करो।)

(i) महा + उत्सवः

(ii) देव + ऋषिः

(iii) एक + एकम्

(iv) सु + आगतम्

(v) सम् + कृतम्

(vi) प्रातः + भ्रमणम्

(vii) भौ + उकः

(b) अधोलिखितेषु पञ्चानां सन्धिविच्छेदः करणीयः।

1×5

(निम्नलिखित ये-कोनो पाँचट्रिर सन्धिविच्छेद करो।)

(i) पुनरपि

(ii) विद्यार्थी

(iii) देवर्षिः

(iv) हितोपदेशः

(v) सदैव

(vi) अन्वेषणम्

(vii) इत्यादिः

7. अधोलिखितेषु यथेच्छं पञ्चानां परिनिष्ठितरूपं निरूप्यताम्।

1×5

(निम्नलिखित ये-कोनो पाँचट्रिर परिणिष्ठितरूप निरूपण करो।)

(a) व॒ग्म् + शतृ

(b) व॑शु + ल्का

(c) आ-॒वा + ल्यप्

(d) व॑गै + तुमुन्

(e) व॑कृ + तत्य

(f) पर्वत + छ

(g) लक्ष्मी + मतुप्

Please Turn Over

(1003)

8. अधोलिखितेषु यथेच्छं पञ्चानां व्युत्पत्तिः निरूप्यताम्।
 (निम्नलिखित ये-कोनो पाँचट्रि बृह्ंपति निरूपण करो।)
- (a) गाङ्गेय
  - (b) सम्भूय
  - (c) पठित्वा
  - (d) पाणिनीय
  - (e) दाशरथि
  - (f) ज्ञातुम्
  - (g) बुद्धिमत्
9. अधोलिखितेषु यथेच्छं पञ्चानां वाक्यानाम् अशुद्धिं संशोध्य पुनर्लेखनीयम्।
 (निम्नलिखित ये-कोनो पाँचट्रि वाक्येर अशुद्धि संशोधन करें पुनराय लेखो।)
- (a) एषो गृहं प्रविष्टा मातारं न ददर्श।
  - (b) सताः जनाः मरणं न बिभेति।
  - (c) शिशुः प्राते हसन्ति।
  - (d) व्याधो दिवायां वनम् अप्रविशत्।
  - (e) भगवानस्य अपारं करुणा।
  - (f) देवं प्रणत्वा कर्म कुरु।
  - (g) अद्य प्राते वणिकः वाणिज्याय प्रस्थास्यति।
10. अधोलिखितेषु यथेच्छं पञ्चानां वैकल्पिकरूपं निरूप्यताम्।
 (निम्नलिखित ये-कोनो पाँचट्रि विकल्परूप निरूपण करो।)
- (a) माम्
  - (b) अस्माकम्
  - (c) मत्याः
  - (d) एतम्
  - (e) त्वाम्
  - (f) मम
  - (g) शृण्मः